

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ДСНС
29.11.2024 № 1277
(у редакції наказу ДСНС
17.02.2026 № 259)

ПОРЯДОК

дій психологів Державної служби України з надзвичайних ситуацій з питань надання екстреної психологічної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій

1. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає психологічне забезпечення як систему організаційних і психологічних заходів, спрямованих на надання екстреної психологічної допомоги населенню та персоналу ДСНС під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (далі – НС) у мирний і воєнний час.

1.2. Загальне організаційне, методичне керівництво та контроль за діяльністю психологів ДСНС здійснюються Департаментом персоналу через начальника управління психологічного забезпечення та соціального захисту Департаменту персоналу (далі – керівник Психологічної служби ДСНС).

1.3. Свою роботу психологи ДСНС здійснюють відповідно до принципу активної позиції та допомоги: самі виявляють постраждалих, які потребують екстреної психологічної допомоги.

2. Основні завдання екстреної психологічної допомоги

2.1. Зменшення ступеня психологічного впливу психотравмуючих чинників НС на постраждале населення та персонал ДСНС.

2.2. Надання емоційної підтримки, слухання та прийняття почуттів людини, допомога в усвідомленні її переживань.

2.3. Використання технік для зниження рівня стресу, попередження розвитку посттравматичних стресових порушень.

2.4. Стабілізація психоемоційного стану, профілактика гострих стресових реакцій.

2.5. Надання інформаційної підтримки про подію, що сталася, та можливі подальші кроки, підтримка в ухваленні рішень без тиску та примусу.

2.6. Психологічна підтримка постраждалого, допомога у формуванні плану дій на майбутнє.

2.7. У разі потреби – перенаправлення до вузькопрофільних служб: психотерапевтів, психіатрів або кризових центрів.

3. Основні етапи надання екстреної психологічної допомоги

3.1. У разі масованих обстрілів території держави керівник Психологічної служби ДСНС здійснює координацію надання екстреної психологічної допомоги постраждалому населенню та персоналу ДСНС у складі Державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС.

3.2. Керівник Психологічної служби ДСНС здійснює планування щодо необхідної кількості залучення психологів, здійснює координацію їхньої діяльності.

3.3. Психологи здійснюють моніторинг ситуації на місці ліквідації НС, оцінку рівня небезпеки, ризиків виконання службових обов'язків, визначення осіб, які потребують психологічної допомоги.

3.4. Надання постраждалому населенню та персоналу ДСНС екстреної психологічної допомоги.

3.5. За необхідності – залучення додаткових сил і засобів для надання екстреної психологічної допомоги.

3.6. Звітування про проведену роботу з надання екстреної психологічної допомоги.

4. Підготовчі заходи до надання екстреної психологічної допомоги

4.1. Керівником підрозділу психологічного забезпечення територіального органу ДСНС формується та начальником ГУ ДСНС України в областях та м. Києві (далі – територіальні органи ДСНС) затверджується розрахунок залучення психологів до надання екстреної психологічної допомоги на місці ліквідації наслідків НС з урахуванням потреби в задіянні додаткових сил фахівців психологічних підрозділів і відповідно до рівнів НС.

4.2. Автотранспортне, матеріально-технічне забезпечення та зв'язок психологів під час ліквідації наслідків НС забезпечує начальник територіального органу ДСНС, підрозділу центрального підпорядкування або закладу вищої освіти.

4.3. Поповнення речей і спорядження для надання екстреної психологічної допомоги здійснюється територіальним органом ДСНС, на території гарнізону якого виникла НС.

5. Організація роботи з надання екстреної психологічної допомоги

5.1. Залучення психологів ДСНС до виконання завдань за призначенням під час ліквідації наслідків НС здійснюється:

5.2. Психологів апарату ДСНС – за рішенням керівництва ДСНС, а в разі необхідності невідкладних оперативних дій – директора Департаменту персоналу за інформуванням начальника Державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС України і керівника Психологічної служби ДСНС.

5.3. Психологів підпорядкованих підрозділів територіальних органів ДСНС у межах зон оперативного реагування – за рішенням начальників відповідних територіальних органів ДСНС. Чергова зміна регіонального центру управління в надзвичайних ситуаціях територіального органу ДСНС (далі – РЦУНС) забезпечує інформування психологів про хід ліквідації наслідків НС і своєчасно оповіщає їх про виїзд до місця проведення робіт з ліквідації наслідків НС.

5.4. Психологів підрозділів центрального підпорядкування ДСНС – за рішенням начальників таких підрозділів.

5.5. Психологів підрозділів територіальних органів ДСНС та психологів підрозділів центрального підпорядкування ДСНС за межами визначених зон оперативного реагування – за рішенням керівництва ДСНС.

5.6. Осіб з числа науково-педагогічних працівників кафедр та наукових працівників лабораторій психологічного напрямку та курсантів 3–4 курсів за спеціальністю «С4 Психологія» закладів вищої освіти ДСНС та їх відокремлених структурних підрозділів – за рішенням керівництва ДСНС.

5.7. Залучення психологів Національної поліції України здійснюється відповідно до вимог наказу МВС від 19.07.2023 № 594 “Про затвердження Порядку взаємодії психологів Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Національної поліції України під час дії воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях з питань надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 3 серпня 2023 р. за № 1313/40369.

5.8. За необхідності до надання екстреної психологічної допомоги під час ліквідації наслідків НС психологи ДСНС можуть залучати психологів громадських організацій, недержавних установ та організацій.

5.9. Рішення посадових осіб про залучення психологів ДСНС до надання екстреної психологічної допомоги під час ліквідації наслідків НС оформлюється у вигляді організаційно-розпорядчих документів разом з попередньою інформацією про подію, організацією матеріально-технічного забезпечення та управління.

5.10. Транспортування психологів до місця ліквідації наслідків НС здійснюється службовим автомобілем, закріпленим за підрозділом психологічного забезпечення, або автомобілем, який перебуває на цілодобовому чергуванні. З моменту виїзду та повернення до пункту постійної дислокації старша посадова особа психологічної служби постійно підтримує зв'язок з РЦУНС, штабом з ліквідації наслідків НС і проводить оцінку обстановки на місці події.

5.11. Після прибуття на місце події старша посадова особа підрозділу психологічного забезпечення доповідає черговій зміні РЦУНС, а в разі створення штабу – керівнику штабу з ліквідації наслідків НС про чисельність, готовність до надання екстреної психологічної допомоги та отримує інформацію про оперативну обстановку в зоні ліквідації наслідків НС.

5.12. У разі необхідності на місці події розгортають пункт екстреної психологічної допомоги.

5.13. Психологи на місці ліквідації НС під час виконання завдань за призначенням дотримуються вимог охорони праці, перебувають у захисному форменому одязі з написом “ПСИХОЛОГ”. Під час воєнного стану психологи повинні бути забезпечені індивідуальними засобами бронезахисту (бронежилети, бронешоломи) та індивідуальними медичними аптечками з кровоспинними турнікетами.

5.14. На місці ліквідації наслідків НС психологи проводять візуальний моніторинг ситуації та визначеним особам надають екстрену психологічну допомогу.

5.15. У разі залучення психологів ДСНС інших територіальних органів ДСНС, підрозділів центрального підпорядкування, закладів вищої освіти та Національної поліції України психолог ДСНС територіального підрозділу, на території гарнізону якого виникла НС, проводить координацію їх дій на місці ліквідації наслідків НС.

5.16. Про початок, перебіг і завершення проведення надання екстреної психологічної допомоги психолог інформує керівника Психологічної служби ДСНС.

6. Завдання роботи психологів з постраждалим цивільним населенням і членами сімей загиблих

6.1. Оцінка групи ризику серед постраждалого населення.

6.2. Виявлення осіб із симптомами психічних розладів і перенаправлення їх до медичних фахівців для надання відповідної допомоги.

6.3. Психологічна підтримка постраждалих.

6.4. Відпрацювання постраждалих з гострими реакціями на стрес.

6.5. Моніторинг імовірності виникнення масових негативних реакцій на подію.

6.6. Інформування та перенаправлення постраждалих для подальшого супроводу психологічними службами та службами соціального захисту місцевих органів влади.

7. Завдання роботи психологів із членами сімей загиблих

7.1. Збір й аналіз інформації про місце та процедури проведення упізнання або поховання загиблих.

7.2. Психологічна підготовка родичів загиблих до процедури упізнання або поховання.

7.3. Супровід родичів загиблих для процедури упізнання або поховання.

7.4. Інформування родичів загиблих про подальші дії.

7.5. Організація психологічного супроводу родичів при похованні осіб з числа персоналу ДСНС.

8. Завдання роботи психологів із персоналом ДСНС, задіяним у ліквідації наслідків НС

8.1. Оцінювання психічних станів з метою своєчасного надання психологічної допомоги.

8.2. Надання психологічної допомоги персоналу ДСНС у разі виявлення негативних психологічних станів.

8.3. Прогнозування в персоналу ДСНС виникнення відстрочених стресових реакцій.

8.4. У разі необхідності надання керівникам підрозділів рекомендацій щодо актуального психологічного стану окремих осіб під час виконання аварійно-рятувальних і невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС.

Начальник управління психологічного
забезпечення та соціального захисту
Департаменту персоналу

Анастасія КУЧИНСЬКА